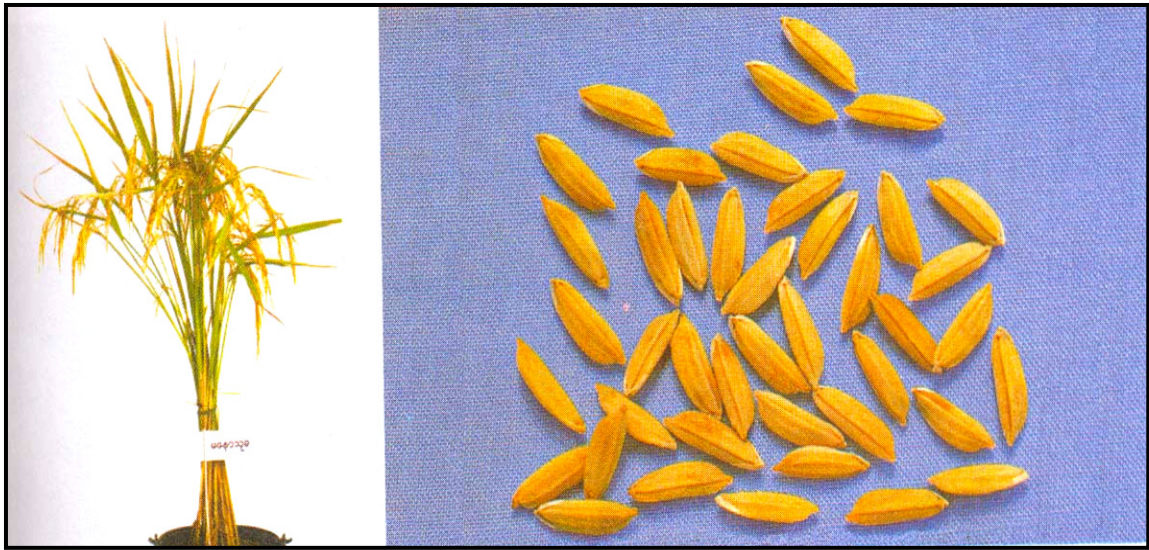

မျိုးစေ့ကောင်းများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း။

- မျိုးစေ့ကောင်းများကို အသုံးပြုရန်လိုအပ်ပုံ။
- မျိုးစေ့ကောင်းများ ရရှိပုံနည်းလမ်းများ။
 - ဝယ်ယူခြင်း။
 - မျိုးဖလှယ်ခြင်း။
 - ကိုယ့်အားကိုကိုး၊ ကိုယ့်မျိုးကိုထားခြင်း။

ကျမ်းကိုးအညွှန်း။ (References)

မျိုးစေ့ကောင်းများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း။

မျိုးစေ့မမှန်၊ ပင်မသန်
ဖူးတံငုံကင်း၊ အသီးဖျင်း။

မျိုးစေ့ကောင်းများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း။

အကြောင်းအရာ	နည်းလမ်း/ဆောင်ရွက်ရန်	အကြောင်း-အကျိုးဆက်စပ်မှု ရလဒ်/အနှစ်ချုပ်
<p>မျိုးစေ့ကောင်းများကိုအသုံးပြုရန်လိုအပ်ပုံ။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဌာနခွဲ (ရေဆင်း) သည်အထွက်ကောင်းမျိုးနှင့် ရာသီစပါးမျိုးနမူနာ စုစုပေါင်း ၁၂၆ ကို ပြည်နယ်တိုင်း ၁၃ ခု အတွင်းရှိ စိုက်ပျိုးရေးဗဟိုခြံများ၊ မျိုးစေ့ခြံများနှင့် တောင်သူလယ်သမားများထံမှ ကောက်ယူစုဆောင်းပြီး မျိုးစေ့ဆောင်ရောဂါများ ပါဝင်မှုကို သိရှိရန် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ • မျိုးစေ့နမူနာ ၁၂၆ ခုမှမျိုးစေ့ပေါင်း ၆၀၀၀၀ အနက် ၄၂ ရာခိုင်နှုန်းသည် ကျန်းမာသန်စွမ်းသော မျိုးစေ့များဖြစ်ပြီး၊ ၅၈ ရာခိုင်နှုန်းသည် ရောဂါအမျိုးအစား ၁၆ မျိုး ခန့် ပါဝင်လျက်ရှိကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ • ယင်းရောဂါ ၁၆ မျိုးအနက် ရွက်ညိုပြောက်ရောဂါကို ဖြစ်စေသော Drechslera Oryzae မှီ ၁၈ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ပါဝင်ပြီး၊ ပျိုးပင်နာကျ ရောဂါများကို ဖြစ်စေသော Trichoconic Padwickii မှီ ၂၈ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ပါဝင်လျက်ရှိရာ ကျန်သောမို့ရောဂါများထက် အဆပေါင်းမြောက်မြားစွာ ပါဝင်လျက်ရှိကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ • မျိုးအဖြစ် အသုံးပြုမည့် မျိုးစေ့များတွင် လုံးပိန်၊ လုံးညက်၊ လေသီးဘောက်သီးများ၊ ပိုးမွှား/ရောဂါ၊ မျိုးလေမျိုးကွဲနှင့် ပေါင်းမြက်စေ့များ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ • စပါးစေ့၏ သိပ်သည်းဆသည် ၁.၁၄ မှ ၁.၂၀ရှိပါကစပါးအထွက်ကောင်းကြောင်း သုတေသနထောက်ခံချက်များရှိပါသည်။ • ထို့ကြောင့် မျိုးကောင်းများကို စနစ်တကျ ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးရန် လိုအပ်ပါသည်။ 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin-bottom: 10px;"> <p>မျိုးစေ့မမှန်၊ပင်မသန် ဖူးတံငံကင်း၊အသီးဖျင်း။</p> </div> <p>မျိုးကောင်းဟူသည်မှာ</p> <ul style="list-style-type: none"> • မျိုးသန့်သည်၊ • အစေ့အောင်မြင်ပြည့်ဖြိုးညီညာသည်။ (သိပ်သည်းဆ ၁.၁၄ မှ ၁.၂၀ ခန့်ရှိသည်) • အပင်ပေါက်ရာခိုင်နှုန်း ၈၀ အထက်တွင် ရှိသည်။ • အပင်ပေါက်စွမ်းအားသန်သည်။ • ပေါင်းမြက်စေ့ကင်းသည်။ • ပိုးထိုးလောက်ကိုက်ကင်းသည်။ • မျိုးသန့်ကြောင်းအာမခံချက်ပေးနိုင်သည်။ <p>မျိုးကောင်းအသုံးပြုခြင်းကြောင့်ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူး။</p> <ul style="list-style-type: none"> • မျိုးစေ့နှုန်း လျော့ချနိုင်ခြင်း၊ • အပင်ပေါက်ရာခိုင်နှုန်း ၇၀ အထက်ရှိခြင်း၊ • ကျင်းပျောက်ပင်ပျောက်နည်းခြင်း၊ • အပင်ဖာထေးရသက်သာခြင်း၊ • အပင်ညီညာခြင်း၊ • အပင်ငယ်စဉ်ဘဝတွင် ကြီးထွားမြန်ခြင်း၊ • ပေါင်းမြက်ကိုစီးမိုးနိုင်ခြင်း၊ • ပိုးမွှားရောဂါဒဏ်ခံနိုင်ခြင်း၊ • ၅-၂၀ တင်းအထိ အထွက်ပိုခြင်း။

မျိုးစေ့ကောင်းများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း။

အကြောင်းအရာ	နည်းလမ်း/ဆောင်ရွက်ရန်	အကြောင်း-အကျိုးဆက်စပ်မှု ရလဒ်/နည်းလမ်း
<p>မျိုးစေ့ကောင်းများရရှိပုံနည်းလမ်းများ။</p>	<p>ဝယ်ယူခြင်း။</p> <ul style="list-style-type: none"> • မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနမှ မျိုးသန့် အဆင့် ၁ နှင့် မျိုးသန့်အဆင့် ၂ တို့ကို ဝယ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။ • လယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းများကို ရောင်းဝယ်သောကုန်သည်၊ ပွဲစားနှင့် လုပ်ငန်းရှင်များထံမှ ဝယ်ယူရရှိ နိုင်ပါသည်။ <p>မျိုးဖလှယ်ခြင်း။</p> <ul style="list-style-type: none"> • လယ်သမားအချင်းချင်း မျိုးဖလှယ်ခြင်း နည်းလမ်းဖြင့် ရရှိနိုင်ပါသည်။ <p>ကိုယ့်အားကိုကိုး၊ကိုယ့်မျိုးကိုထားခြင်း။ (ဆောင်ရွက်ရန်လုပ်ငန်းစဉ်များ)</p> <ul style="list-style-type: none"> • မျိုးစေ့ကောင်းများ စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ရန် မြေဆီဩဇာ ထက်သန်သောမြေကို ရွေးပါ။ • ရေမြေဒေသ ရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီသော မျိုးကိုရွေးပါ။ • မျိုးစေ့ကောင်း ဖြစ်ရန် မျိုးသန့်အဆင့် ၁ (သို့မဟုတ်) မျိုးသန့်အဆင့် ၂ ကို မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း/ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနတို့မှ ဝယ်ယူပါ။ • စိုက်ခင်းရှိ ရိုးပြတ်၊ ကောက်ရိုး၊ ပေါင်းမြက် စသည်များ မြေအောက်သို့ ရောက်ရှိပြီး ပုပ်ဆွေးစေရန်၊ တမန်းကောင်းရစေရန်နှင့် စိုက်ခင်း မျက်နှာပြင် ညီညာစေရန်လုပ်ဆောင်ပါ။ 	<ul style="list-style-type: none"> • လိုအပ်သည့်မျိုး၊ လိုအပ်သည့် ပမာဏကို လိုအပ်ချိန်တွင် ရရှိရန်ခက်ခဲပါမည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ်များ ကုန်ကျနိုင်ပါသည်။ • မျိုးကောင်းမျိုးသန့် ဖြစ်ကြောင်း အာမခံချက် ပေးရန်ခက်ခဲပါမည်။ • မျိုးကောင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ရန် ခက်ခဲပါမည်။ • စပါးရှင်သန်ဖြစ်ထွန်းစေရန်။ • ဒေသအတွင်း အများစု၏ ကြိုက်နှစ်သက်မှု ကိုက်ညီရန်။ • ဈေးကွက်ကောင်းရန်။ • မျိုးစေ့ကောင်းဖြစ်ကြောင်းအာမခံချက်အပြည့် အဝရရှိရန်။ • စပါးပင်ညီညာပြီး ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးစေရန်။ • ပေါင်းမြက်လျော့နည်းစေရန်။ • ရေသွင်း/ရေထုတ် လွယ်ကူထိရောက်စေရန်။ • အပင်အာဟာရကိုထိရောက်စွာစားသုံးနိုင်ရန်။

မျိုးစေ့ကောင်းများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း။

အကြောင်းအရာ	နည်းလမ်း/ဆောင်ရွက်ရန်	အကြောင်း-အကျိုးဆက်စပ်မှု ရလဒ်/အနှစ်ချုပ်
<p>မျိုးစေ့ကောင်းများရရှိပုံနည်းလမ်းများ။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ပျိုးစိုက်ဖြစ်ပါက မြန်မာ့ပျိုးသက်ငယ် ပျိုးထောင်နည်းစနစ်ဖြင့်ပျိုးထောင်ပါ။ ပျိုးသက် ၁၅-၂၀ ရက်သားတွင် ကောက်ကွက် ၈"x၈" ထားရှိ၍ ၁ ကျင်းလျှင် ၂ ပင်နှုန်းဖြင့် ကောက်ချက်အနက် ၁"(လက်၁သစ်) ထက် မနက်စေဘဲစိုက်ပါ။ • သဘာဝမြေဩဇာနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာ တို့ကို စပါးပင်၏ လိုအပ်ချိန်အတွက် စပါးရွက်အရောင်တိုင်းကန်ဖြင့်တိုင်း၍ လည်းကောင်း၊ သတ်မှတ်ရက်များ အရ လည်းကောင်း၊ (သို့မဟုတ်) ကြီးထွားမှု အဆင့်အရ လည်းကောင်း၊ ရည်မှန်းချက် အထွက်နှုန်းရရှိအောင် ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသည့် ပမာဏအတိုင်း ထည့်သွင်းပါ။ • ပိုးမွှားရောဂါပေါင်းမြက်၊ ကြွက်နှင့်ကျေးငှက်တို့ကိုကာကွယ်/နှိမ်နင်းပါ။ • ပင်ပွားအများဆုံးရှိချိန်၊ ပန်းပွင့်ချိန်တို့တွင် မျိုးကွဲများနှင့် ပိုးမွှားရောဂါ ကျရောက်နေသော စပါးပင်များကို နှုတ်ပယ်ပါ။ • ရိတ်သိမ်းခြင်းမပြုမီ (မြေအမျိုးအစားအရ) ၁ ပတ် မှ ၂ ပတ် အလိုတွင် အောင်ရေလွှတ်ပါ။ • အနှံ့စေ့ ၈၀-၈၅ ရာခိုင်နှုန်းခန့် ကောက်ရိုးရောင်ပြောင်းချိန် သို့မဟုတ် မောင်းညိုချိန် (ကောက်နှံများဝင်းမှည့်စ နှင့် စပါးပင်များစိမ်းညိုညိုရှိနေဆဲအချိန်)တွင်ရိတ်သိမ်းပါ။ 	<ul style="list-style-type: none"> • စပါးပင်အထွက်နှုန်း မြင့်မားရေးသည် ပျိုးပင်၏ အရည်အသွေးအပေါ် မူတည်သည်။ ပျိုးသည် တိုတုတ်သန်မာရမည်။ • ကောက်ချက်အနက် ၁" ခန့်ရှိမှ သာလျှင် အမြစ်လွှာ ၂ ၃ လွှာထပ်ခြင်းမရှိပါ။ • ဓာတ်မြေဩဇာကိုလိုအပ်ချိန်တွင်လိုအပ်သည့် ပမာဏကိုထည့်သွင်းနိုင်သည်။ • ပမာဏနည်းခြင်း/များခြင်းမဖြစ်နိုင်ပါ။ • စပါးပင်ကထိရောက်စွာ စားသုံးနိုင်သည်။ • မျိုးသန့်စင်စေရန်။ • မျိုးစေ့ဆောင်ရောဂါများကင်းစင်ရန်။ • ပိုးထိုးလောက်ကိုက်ကင်းစေရန်။ • ရင့်မှည့်မှုညီညာစေရန်။ • ရိတ်သိမ်းစဉ် ခြေနင်းခံရန်။ • မျိုးအတွက်(မျိုးတူအပင်များကိုစစ်ဆေးပြီး) နံ့ကောက်စနစ်ဖြင့် ရိတ်သိမ်းပါ။

မျိုးစေ့ကောင်းများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း။

အကြောင်းအရာ	နည်းလမ်း/ဆောင်ရွက်ရန်	အကြောင်း-အကျိုးဆက်စပ်မှု ရလဒ်/နည်းလမ်း
<p>မျိုးစေ့ကောင်းများရရှိပုံနည်းလမ်းများ။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • နို့ကောက်စနစ်ဖြင့် ရိတ်သိမ်းထားသော အနှံ့များကို သီးခြားချွေလှေ့ပါ။ • အသုံးပြုသော တလင်း၊ ဆန်ကော၊ ဆန်ခါနှင့် ချွေလှေ့စက် စသည်တို့တွင် အခြားမျိုးကွဲစေ့များ လုံးဝကင်းစင်နေရပါမည်။ • သဘာဝလေဖြင့် လှေ့ပါက မြေပြင်အထက် ၃'-၄'အမြင့်ရှိ ဆန်ကောအတွင်းမှ စပါးစေ့များကို အောက်သို့ဖြည်းညင်းစွာ လောင်းချရပါမည်။ • လေးသော အစေ့များသည် ပြာလှေ့သူ၏ အနီး၌ ကျဆင်းပြီး ပေါ့ပါးသော အစေ့များသည် လေ၏ သယ်ဆောင်မှုဖြင့် မနီးမဝေးနေရာသို့ ကျဆင်းပါမည်။ • ပြာလှေ့သူ၏ အနီး၌ ကျဆင်းသော မျိုးစေ့များကို သီးခြားသိမ်းယူပြီး အစိုဓာတ် ၁၂-၁၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်အထိ နေပူလှမ်းပါ။ (စပါးစေ့ကို သွားဖြင့်ညှပ်၍ ကိုက်ပါက ထောက်ခနဲ အသံမြည်လျှင် အစိုဓာတ် ၁၂-၁၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းနိုင်သည်။) • ခြောက်သွေ့သောစပါးစေ့များကိုဆန်ကောဖြင့် ထပ်မံပြာတီး သန့်စင်ပြီး သံစည်ပိုင်း၊ ပလတ်စတစ်ပုံး၊ သရွက်ကိုင်းထားသောပုတ်စသည်တို့တွင် လေလုံအောင် ပြုပြင်၍ ခြောက်သွေ့ သန့်ရှင်းသော နေရာတွင် သိုလှောင်ပါ။ 	<ul style="list-style-type: none"> • မျိုးစေ့များကွဲများနှင့် ရောနှောခြင်း မဖြစ်ရန်။ • လှေ့ရမည့် ပမာဏနည်းသော အခါနှင့် လေလာမှုနည်းသော အခါများတွင် အသုံးပြုသော နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ • အနှံ့အရင်းပိုင်းရှိ အစေ့များတွင် လေသီး၊ ဘောက်သီး၊ လုံးပိန်လုံးညက် များပါဝင်လေ့ရှိသည်။ • အစေ့အဆန်ပြည့်ဖြိုးပြီး အလေးချိန်စီးသော အစေ့များကို လေကသယ်ဆောင် နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ပြာလှေ့သူ၏ အနီး၌ ကျဆင်းခြင်းဖြစ်သည်။ (လေမလာက လူ ၄-၅ ယောက်ခန့် ဆန်ကောများဖြင့် ယပ်ခတ်ပေးရသည်။) • ကောင်းစွာခြောက်သွေ့သော စပါးစေ့များကို လေလုံစွာ သိုလှောင်ခြင်းပြုပါက မျိုးအဖြစ် ကြာရှည်ထိန်းသိမ်း ထားရှိနိုင်ပါသည်။

မျိုးစေ့ကောင်းများ ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခြင်း။

အကြောင်းအရာ	နည်းလမ်း/ဆောင်ရွက်ရန်	အကြောင်း-အကျိုးဆက်စပ်မှု ရလဒ်/အနှစ်ချုပ်
<p>မျိုးစေ့ကောင်းများ ရရှိပုံနည်းလမ်းများ။</p>	<ul style="list-style-type: none"> • နယ်လှေ့ရမည့် စပါးတင်း အရေအတွက်များမည်ဆိုပါက လှေ့စင်ဖြင့် စပါးလှေ့နိုင်သည်။ လှေ့စင်သည် မြေပြင်အထက် ၆'-၁၀'ခန့်အထိ အမြင့်ရှိပြီး ဝါးဖြင့် ဥချောင်းထောက် တည်ဆောက်ထားသည်။ လှေ့စင်ပေါ်တွင် ကောက်မှော်အနည်းငယ် ခံထားသော ဆန်ခါတစ်ခုတပ်ဆင်ထားသည်။ • ဆန်ခါအတွင်း နယ်ပြီးစပါးများကို လောင်းထည့်ပေးပြီးယင်းဆန်ခါကို ရှေ့တိုးနောက်ငင် လှုပ်ပေးလျှင် ဆန်ခါပေါက်မှ စပါးစေ့များ အောက်သို့ကျဆင်းလာသည်။ • လှေ့စင်အောက်သို့ တိုက်ရိုက်ကျသော စပါးကို ဆန်ခါကျ (သို့မဟုတ်) အရင်းသားဟုခေါ်ပြီး ဆန်ခါကျနှင့် ကောက်မှော်စပ်ကြား ရောနှောနေသော စပါးများကို ဖျင်းမကြီးဟု ခေါ်လေ့ရှိသည်။ • ဆန်ခါကျနှင့် ဖျင်းမကြီးကိုတံမြက်စည်းဖြင့် လည်းကောင်း ဆန်ကောဖြင့်ယပ်၍ လည်းကောင်း ပိုင်းခြားပေးရပါမည်။ လယ်သမား ဝေါဟာရအားဖြင့် ခေါင်းဖြတ်ပေးသည်ဟုခေါ်ဆိုသည်။ • ဆန်ခါကျ စပါးများကို သီးသန့်နေလှမ်းပြာတီး သန့်စင်သိုလှောင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်ကို အထက်တွင် ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း လုပ်ဆောင်ရပါမည်။ 	<ul style="list-style-type: none"> • စပါးလှေ့ခြင်း လုပ်ငန်းသည် လေကိုအားကိုး၍ ဆောင်ရွက်ရသော လုပ်ငန်းဖြစ်၍ လှေ့စင်များဆောက်လုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ • အလေးချိန်စီးသော စပါးစေ့၊ လုံးပိန်လုံးညွှက်နှင့် လေသီးဘောက်သီး၊ အဖျင်းအမှော်များကို ခွဲခြားနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ • အလေးချိန်စီးသော စပါးစေ့များကို လေကသယ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိ၍ လှေ့စင်အောက်သို့ တိုက်ရိုက်ကျဆင်းပြီး အလေးချိန် မစီးသော စပါးစေ့များ လေဖြင့် လှေ့စင်နှင့်ဝေးရာသို့ ကျဆင်းသည်။ • အစေ့အဆန် ပြည့်ဖြိုးပြီး အလေးချိန်စီးသော စပါးစေ့များကို သီးခြားရွေးယူ သိမ်းဆည်းရန် ဖြစ်သည်။ • အစေ့အတွင်း အစိုဓာတ် ၁၂-၁၄ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ရောက်ရှိအောင် နေလှမ်းရပါမည်။ (အနည်းဆုံး ၃ ရက်ခန့်အထိ နေရောင်ရရှိမှု အပေါ်မူတည်၍ နေလှမ်းရပါမည်။)

ကျမ်းကိုးအညွှန်း။ (References)

Khin Hnin Yu, Khin Htay - (1985,1986,1987), Seed Health Testing. Proceeding of Myanmar Maung Maung Tin and Thein Su Agri.Science Research Division,19th Congress,(1988):97-120

Mew , J Rickman , M Bell , V Balasubramanian and D Shires , Rice Fact Sheets , Produced by the IRRI.2003